

Algemene kadering fiches

Snuitenhoek

De Snuitenhoek vormt een rode draad doorheen de fiches. De bedoeling van de Snuitenhoek is het boeien en verwonderen van de leerlingen. Daarnaast kan de Snuitenhoek ook een houvast bieden, zo kunnen leerlingen die het op bepaalde momenten moeilijk hebben naar de Snuitenhoek gaan. Dit is een hoek die ergens in de klas vorm kan krijgen. Het is belangrijk dat er in de Snuitenhoek een sfeer van respect en veiligheid heerst. Hiervoor maakt de leerkracht best enkele afspraken met de leerlingen. Enkele voorbeelden:

- We luisteren naar elkaar.
- We hebben respect voor elkaar.
- Wat we hier vertellen, blijft onder ons.
- ...

Voor elke opdracht die de leerkracht met de leerlingen uitvoert gaan ze samen naar de Snuitenhoek in de klas. In de Snuitenhoek zijn er verschillende spullen terug te vinden die een opbouw geven van een fiche. Elk gegeven in de Snuitenhoek heeft te maken met één fiche.

Zo zijn er in de Snuitenhoek:

- Enkele matjes/kussentjes waar de leerlingen kunnen opzitten tijdens het luisteren naar het verhaal en voor het uitvoeren van de meditatie oefeningen: fiche 1
- Een plek in de Snuitenhoek die het bos illustreert (bladeren, takken, noten,...): fiche 2
- Een plek met gevoelskaartjes van de personages uit het verhaal (de bestaande brokkenkaarten): fiche 3
- Een plek waar een speelgoedend of een afbeelding van een eend staat met verschillende veren (= opdrachten). Hiernaast de herstellijver: fiche 4
- Een plek waar we verschillende soorten eieren terugvinden: hele, gebroken, grote, kleine, gekleurde, gestippelde, etc. die in een nest liggen bestaande uit natuurelementen: fiche 5

Elk van deze gegevens in de Snuitenhoek vormen een basis voor de activiteiten die hieraan gekoppeld worden. Alle dingen die tijdens de activiteiten gemaakt worden kunnen een plaats krijgen in de Snuitenhoek. Op deze manier krijgt de snuitenhoek vorm. Meer uitleg komt aan bod bij de activiteiten.

Fiche 1: Het verhaal

Kadering fiche 1

Bij deze fiche wordt het boek 'Per ongeluk' van Nathalie Slosse voorgelezen. Het verhaal wordt voorgelezen in de Snuiterhoek. Daar kunnen kussentjes liggen waar de leerlingen op kunnen zitten en de oefeningen uitvoeren. Er worden bij deze fiche drie meditatie oefeningen voorzien die uitgevoerd worden tijdens het voorlezen van het verhaal. Als leerkracht kan men er ook voor kiezen om één van deze meditatie oefeningen uit te voeren. De activiteiten in de andere fiches worden pas na het voorlezen van het verhaal uitgevoerd.

Hieronder worden er enkele vragen weergegeven die aan de leerlingen gesteld kunnen worden bij het voorlezen van het boek.

- Wat voelde/dacht je toen Snuiter het ei liet vallen?
- Heb jij al eens per ongeluk iets gedaan dat al dan niet grote gevolgen had?
- Moet Snuiter het ongeluk volgens jou vertellen aan Mama Eend? Wat zou jij doen?
- Mama Eend noemt Snuiter 'domme brokkenmaker'. Wat vind je daarvan?
- Wat vind je van de poging van Snuiter om het goed te maken? (het wegrapen van bladeren voor Kroosje)? Zou jij het ook zo aanpakken?

Opdracht 1: Meditatie: Een eend in de vijver

Kadering ontwerp:

Link met het verhaal:

Vlak voor het ongeluk wordt er goed nieuws aangekondigd bij de vijver. Er komen namelijk nieuwe vriendjes bij. Nadat het nieuws wordt aangekondigd kan er een meditatie oefening rond de vijver/het water plaatsvinden. De vijver is een frequent terugkerend element in het verhaal.

Doel van de activiteit:

Door gebruik te maken van meditatie, kunnen we aan veerkracht werken bij kinderen. Het is belangrijk dat leerlingen dit ontwikkelen. Tijdens deze opdracht komen de leerlingen tot rust en doen ze nieuwe energie op.

Timing: 10 minuten

Domein(en): Spiritualiteit

Leeftijd: 3de en 4de leerjaar

Materiaalbeschrijving:

- Kussentjes
- Muziek
- Het boek 'Per ongeluk'

Geraadpleegde bronnen:

Schneider, M. en Schneider, R. (2006). *Bewegen en ontspannen op muziek. Uitgewerkte bewegingspelletjes op vrolijke muziek voor kinderen van 3 tot 8 jaar*. Katwijk aan Zee: Uitgeverij Panta Rhei.

Slosse, N. (2017). *Per ongeluk*. Kalmthout: Van Halewyck.

Viegas, M. (2012). *Happy relax kids. De wens ster. 52 meditaties voor kinderen vanaf 5 jaar*. 6de druk. Deventer: Uitgeverij Ankh-Hermes.

Gebruiksaanwijzing:

- 1) Lees de eerste twee zinnen uit het boek voor.
- 2) Voer vervolgens een meditatie oefening uit:

‘We maken het stil en doen onze ogen dicht. Het is een hele zonnige dag en je bent in het park. Je bent aan het wandelen. Bewonder alle levende dingen die je rondom jou ziet. In de verte zie je een bankje staan. Je gaat op dat bankje zitten en voelt de warmte van de zon. Vlak voor jou zie je een prachtige vijver met helderblauw water. Je besluit er naar toe te gaan. Je doet je schoenen uit en gaat met je blote voeten in de vijver staan. Je voelt jezelf koel worden. Je gaat dieper in het water, je benen zijn nu ook nat. Je besluit ook je armen en bovenlijf nat te maken. Dankzij dat koele water voel je je heel ontspannen. Je benen zijn ontspannen, je buik en je borstkas zijn ontspannen en je armen zijn ontspannen. Je voelt hoe de zonnestralen je lichaam weer opwarmen. Je krijgt niet genoeg van het koele water en je besluit ook je gezicht eens nat te maken. Wanneer je dat gedaan hebt sta je opnieuw recht in de vijver. Je haalt diep adem. Bij elke ademhaling die je maakt verander je beetje bij beetje... in een eend. Adem diep in door je buik. Je armen veranderen in vleugels. Adem opnieuw diep in, je benen veranderen in zwemvliezen. Adem opnieuw diep in, je neus verandert in een snavel. Bij elke ademhaling word je meer en meer eend. Je krijgt overal veren. Je beslist in het koele water te gaan. Je duikt en je ziet de hele onderwaterwereld. Je ziet waterplanten en gekleurde vissen. Langzaam kom je weer uit het water naar boven. Met elke diepe ademhaling verander je weer terug in jezelf. Je hebt weer benen, armen en een hoofd. Alle veren verdwijnen.’

Tijdens het uitvoeren van de meditatie kan er rustige muziek opgezet worden:

https://www.youtube.com/watch?v=1ZYbU82GVz4&list=RDQMU4YkMXLbiml&start_radio=1

- 3) Lees verder voor uit het boek.

Opdracht 2: Meditatie: Ik ben een sterke boom

Kadering ontwerp:

Link met het verhaal:

In het verhaal ruimt Snuitert de takken op voor Kroosje, zodat ze zonder hindernissen kan doorlopen in het bos. Hierbij hoort er een meditatie oefening i.v.m. het bos, meer bepaald een boom.

Doel van de activiteit:

Door gebruik te maken van meditatie, kunnen we aan veerkracht werken. Het is belangrijk dat leerlingen dit ontwikkelen. Tijdens deze opdracht krijgen de leerlingen de kans om tot rust te komen en om nieuwe energie op te doen.

Timing: 10 minuten

Domein(en): Spiritualiteit

Leeftijd: 3de en 4de leerjaar

Materiaalbeschrijving:

- Kussentjes
- Muziek
- Het boek ‘Per ongeluk’

Geraadpleegde bronnen:

Schneider, M. en Schneider, R. (2006). *Bewegen en ontspannen op muziek. Uitgewerkte bewegingspelletjes op vrolijke muziek voor kinderen van 3 tot 8 jaar*. Katwijk aan Zee: Uitgeverij Panta Rhei.

Slosse, N. (2017). *Per ongeluk*. Kalmthout: Van Halewyck.

Viegas, M. (2012). *Happy relax kids. De wens ster. 52 meditatie voor kinderen vanaf 5 jaar*. 6de druk. Deventer: Uitgeverij Ankh-Hermes.

Gebruiksaanwijzing:

- 1) Lees het verhaal voor tot op het moment dat Snuitert alle takken van het pad haalt voor Kroosje.
- 2) Voer vervolgens een meditatie oefening uit:

'Je gaat rechtstaan en doet je ogen dicht. Je maakt je rug recht en je houdt je hoofd omhoog. Bij elke ademhaling verander je langzaam in een boom. Adem diep in, langzaam veranderen je voeten in wortels. Je bent nu in de grond geworteld. Je ademt diep in, je armen veranderen in takken, je hoofd verandert in een kruin. Je bent een boom. Je staat in het bos. Snuiten en Kroosje wandelen langs jou, je ziet ze lopen.

Bij elke ademhaling die je nu maakt word je een sterkere boom. Je voelt je nu heel sterk en machtig. Langzaam, dag per dag, groei je. Je wordt de grootste en sterkste boom van het bos. Stilletjes aan wordt het donker, het begint te regenen. Er is een storm opkomst. Je blijft je sterk voelen en je trotseert de storm. Je kruin en je takken gaan heen en weer, je ervaart verschillende gevoelens... Hoe dieper je inademt, hoe sterker je wordt. De storm trekt langzaam aan weg, de zon schijnt weer op jou. Je ervaart een intens geluk. Met elke ademhaling die je nu maakt word je opnieuw mens. Adem diep in, je wortels worden weer benen. Adem diep in, je kruin wordt opnieuw een hoofd. Je takken veranderen opnieuw in armen.'

Laat hierbij rustige muziek spelen: <https://www.youtube.com/watch?v=zhzC3wRMrPg>

3) Lees verder voor uit het boek.

Opdracht 3: Meditatie: Welk weer is het?

Kadering ontwerp:

Link met het verhaal:

In het verhaal komen er verschillende emoties voor bij de personages. Ook merken we in het verhaal dat één personage op één dag verschillende gevoelens ervaart. Vanuit dit idee wordt er vertrokken om de gevoelens te identificeren met weerselementen. Vlak nadat het verhaal voorgelezen werd, kan de leerkracht samen met de leerlingen reflecteren over de gevoelens die de personages ervaren. Nadien kan er ingegaan worden op de gevoelens die de leerlingen ervaren.

Doel van de activiteit:

Het identificeren van emoties met weerselementen biedt een houvast voor de leerlingen. Het gevoel komt hierdoor duidelijker tot uiting, het kan beter beschreven worden. Dankzij deze oefening leren kinderen zich minder identificeren met stemmingen. Ze merken bijvoorbeeld dat het regent maar dat ze niet die ene regenbui zijn waar het altijd regent.

Timing: 20 minuten

Domein(en): Spiritualiteit

Leeftijd: 3de en 4de leerjaar

Materiaalbeschrijving:

- Werkstukken van John Constable i.v.m. 'de wolken'
- Prenten van de personages uit het verhaal
- Prenten van weerselementen

Geraadpleegde bronnen:

Slosse, N. (2017). *Per ongeluk*. Kalmthout: Van Halewyck.

Snel, E. (2017). *Stil zitten als een kikker*. Mindfunless voor kinderen (5-12 jaar) en hun ouders. Antwerpen: Kosmos Uitgeverij.

Vanderheyden, T. (2017). *Grote kunst voor kleine kenners: museumschatten. Opnieuw een uitzonderlijke route langs 30 wereldberoemde schilderijen*. Gent: Borgerhoff & Lambergts.

Gebruiksaanwijzing:

- 1) Stel enkele vragen aan de leerlingen i.v.m. de weerselementen:
 - Welke weerselementen ken je?
 - Wat voor weer is het bij de personages? (op het einde van het verhaal is het bijvoorbeeld zonnig bij Snuiten, bij Mama Eend merkten we dat het regende,...)
Hier kan er gewerkt worden met prenten uit het verhaal en met prenten van weerselementen. De weerselementen kunnen gekoppeld worden aan de prenten uit het verhaal. De prenten zijn onderaan deze opdracht terug te vinden.
- 2) Nadien kan er dieper ingegaan worden op de gevoelens die de personages ervaren. Enkele vragen:

- Waarom kiezen we voor de ...(regen) bij ...(Mama Eend)?
- Hoe denk je dat ... (Mama Eend) zich voelt?
- Waaraan merk je dit?
- Identificatie van de weerselementen met de gevoelens:

De zon	Blij
De regen	Droevig
Bewolkt	Boos
Onweer	Bang
Sneeuw	Schaamte
Wind	Schuld

3) Meditatie oefening: 'het persoonlijk weerbericht'

'Doe je ogen even dicht en neem rustig de tijd om na te denken over hoe je je op dit moment voelt. Wat voor weer is het eigenlijk bij jou vanbinnen? Voel je je ontspannen en is het lekker zonnig? Of voelt het als regen of zwaar bewolkt? Misschien stormt het wel. Zonder er hard over na te denken laat je het weerbericht opkomen dat past bij jouw gevoel op dit moment. En als je merkt hoe je je op dit moment voelt, dan laat je het zo... precies zoals het is... je hoeft het niet anders te voelen of te maken dan het nu is. Het weer buiten kun je toch ook niet veranderen? Blijf maar even dicht bij dit gevoel.

Geef nu aandacht aan de wolken, de heldere lucht of de bui die er aankomt... het is gewoon zoals het nu is... je hoeft je stemming niet te veranderen. Net als het weer, dat kan je ook niet veranderen. Op een ander moment vandaag zal het weer anders zijn... maar nu is het zoals het nu is. En dat is helemaal goed. Stemmingen veranderen. Je hoeft er niets voor te doen.'

- 4) Tot slot kan er een gesprek gevoerd worden over hoe de leerlingen zich nu voelen, met welk weerselement ze zich op dit moment identificeren en welk gevoel ze momenteel ervaren. Hiervoor kan er opnieuw gewerkt worden met de kaartjes van de weerselementen. De leerlingen kunnen een prent van een weerselement dat toepasselijk is voor zichzelf kiezen.
- 5) Als afsluiter kan er dieper ingegaan worden op het kunstwerk van John Constable. Hij koos het onderwerp 'de natuur' en maakte tientallen schilderijen met enkel maar wolken. Wolken veranderen de hele tijd, we hebben ook verschillende soorten wolken. Hierover kan er met de leerlingen in gesprek gegaan worden. Welke soort wolk hangt er precies boven het hoofd van de leerling in kwestie?

Kunstwerken van John Constable – 'Wolken':

Prenten weerselementen:

Prenten uit het verhaal:

©, Slosse, Van Halewyck.

Fiche 2: Het bos

Kadering fiche 2

Bij deze fiche wordt er telkens vertrokken vanuit de context 'het bos'. Hoe vaker er effectief naar het bos kan worden gegaan om de activiteiten uit te voeren, hoe beter. Bij sommige activiteiten is het niet mogelijk om deze in het bos uit te voeren. Dan kan er vertrokken worden vanuit een plek waar het bos nagebootst wordt in de Snuiterhoek. Dit kan eenvoudig gemaakt worden door enkele kenmerken van het bos in de Snuiterhoek te plaatsen. Ik denk hierbij aan bladeren, takken, noten,...

Opdracht 1: Ademhalingsoefeningen

Kadering ontwerp:

Link met het verhaal:

Tijdens deze opdracht maken de leerlingen al vliegend een tocht door het bos. Ze worden zo licht als een veertje en maken een tocht door het sprookjesbos waar Snuiter en Kroosje wandelen.

Doel van de activiteit:

Ademhalingsoefeningen brengen rust en dragen bij aan het ontwikkelen van veerkracht. Het inlevingsvermogen van de leerlingen wordt hierbij geprikkeld.

Bij deze oefening is het aangeraden om naar het bos te gaan. Het is leuker wanneer de oefening kan uitgevoerd worden in het bos. Laat de leerlingen hiervoor een kussentje meenemen.

Timing: 25 minuten

Domein(en): Spiritualiteit

Leeftijd: 3de en 4de leerjaar

Materiaalbeschrijving:

- Kussentjes

Geraadpleegde bronnen:

Murdock, M. (1987). *Fantasie-oefeningen met kinderen. Anders kijken naar kinderen*. Utrecht: Lemniscaat Rotterdam.

Gebruiksaanwijzing:

- 1) Ga met de leerlingen naar het bos en laat ze op een kussen zitten. Zorg ervoor dat de leerlingen verspreid zitten.
- 2) Vervolgens voeren de leerlingen enkele ademhalingsoefeningen uit. Vertel hen wat ze moeten doen:
 - We zitten nu in het sprookjesbos. Doe je ogen dicht. Ga zitten met gekruiste benen, sluit je ogen en adem diep in en uit door je neus, tot je het voelt in je buik. Adem in en blaas je buik helemaal op, zoals een ballon. Adem vervolgens uit en laat die ballon leeglopen, allemaal met de mond dicht.
 - Je voelt iets kriebelen en merkt dat je armen heel langzaam omhoog komen. Streck je armen naast je uit en breng ze langzaam omhoog, tot op schouderhoogte.
 - Voel hoe licht je wordt, voel dat je zo licht als een veertje bent. Hou je ogen dicht en beeld je in dat je een pluimpje bent dat heen en weer beweegt op de wind.
 - Nu lijkt het alsof je vleugels krijgt. Fladder met je armen en geniet van het vliegen. Zie je Kroosje en Snuiter lopen door het bos?
 - Breng je armen nu langzaam naar beneden terwijl je uitademt. Laat je handen rusten op de grond en open langzaam weer je ogen. Heb je gevoeld dat je zo licht als een veertje was?
- 3) Ga vervolgens in een rustige sfeer terug met de leerlingen naar de klas.

Opdracht 2: Veerkrachtenvijver

Kadering ontwerp:

Link met het verhaal:

Tijdens deze opdracht creëren we een veerkrachtenvijver voor de eenden en Snuiter in het verhaal. De vijver is een frequent terugkerend element in het verhaal.

Doel van de activiteit:

Elke leerling maakt uit zijdepapier een vijver met daarop eigen, persoonlijke waterlelies. De waterlelies staan voor positieve dingen. Hierbij ontwikkelen de leerlingen veerkracht. Dankzij de waterlelies krijgt elke leerling uit de klas een compliment. De leerlingen krijgen hierdoor nieuwe energie. Op het einde worden alle persoonlijke vijvers van de leerlingen gebundeld tot één grote vijver die eventueel ook een plaatsje kan krijgen in de Snuiterhoek.

Deze activiteit wordt het best uitgevoerd in de klas.

Timing: 50 minuten

Domein(en): Beeld

Leeftijd: Eerder 4de leerjaar

Materiaalbeschrijving:

- Huishoudfolie
- Lichtblauw, donkerblauw, oranje en groen zijdepapier
- Eventueel andere kleuren zijdepapier
- Gekleurd papier
- Hobbylijm
- Penselen
- Hechtingsmateriaal (bijvoorbeeld nietjes)
- Kunstwerk 'De vijver met waterlelies' van Claude Oscar Monet

Geraadpleegde bronnen:

Vanderheyden, T. (2016). *Grote kunst voor kleine kenners: van de Mona Lisa tot Andy Warhols soepblik... Een wonderlijke tocht langs 30 wereldberoemde schilderijen*. 2de druk. Gent: Borgerhoff & Lamberigts.

Watt, F. (2012). *Kunst projecten. Creatief doeboek voor jonge kunstenaars*. Standaard Uitgeverij.

Voorbeeld ontwerp: Zelfgemaakt door Van Avermaet, C.

Gebruiksaanwijzing:

- 1) De activiteit kan gestart worden met het kunstwerk 'De vijver met waterlelies' van Claude Oscar Monet. Het kunstwerk kan gericht waargenomen worden met de leerlingen. Vervolgens gaan we aan de slag met onze eigen veerkrachtenvijver.

Zijdepapieren vijver:

- 1) Leg een stuk huishoudfolie neer op tafel. Scheur verschillende stukjes lichtblauw zijdepapier en schik deze op de folie.
- 2) Meng hobbylijm met water zodat de lijm verdund wordt. Ga daarmee over de stukken zijdepapier.
- 3) Scheur wat kleinere stukjes donkerblauw zijdepapier. Leg die op het lichtblauwe zijdepapier. Ga er nadien nog eens met het lijmmengsel overheen.
- 4) Scheur nadien rondjes van groen zijdepapier, deze dienen voor de waterlelies en kunnen eventueel nog in andere kleuren. Leg deze bovenop de rest. Laat hierbij sommige lagen over elkaar lappen en doe er nog wat lijm over.
- 5) Verder kan de vijver nog aangevuld worden met bijvoorbeeld oranje vissen. Scheur voor de vissen gebogen vormen met een staart van oranje zijdepapier. Leg ze op het water. Het laagjeseffect kan er ook voor zorgen dat de ene vis dieper in het water zwemt dan de andere.

- 6) Wanneer de lijm helemaal droog is kan de folie van het zijdepapier getrokken worden. Doe dit heel voorzichtig.

Waterlelies met complimenten voor iemand uit de klas:

- 1) De groene lagen staan voor de waterlelies (kan eventueel ook in andere kleuren). Laat de leerlingen hierbij op gekleurd papier boodschappen schrijven die gericht zijn aan iemand uit de klas. Deze kunnen op de groene (of andere gekleurde) lelies gelijmd worden.

Om ervoor te zorgen dat iedereen uit de klas een compliment krijgt, kunnen er naamkaartjes getrokken worden. De leerlingen schrijven een compliment aan de persoon die op hun kaartje staat.

Enkele voorbeelden van complimenten om houvast te bieden aan de leerlingen:

- Wat zie je er goed uit vandaag.
- Ik vind je mooi zoals je bent.
- Wat heb je ... goed gedaan.
- Je bent zo lief.
- Ik ben altijd blij je weer te zien.
- Wat zie je er vrolijk uit.
- Ik vind je geweldig.
- Wat ruik je lekker.
- Je hebt een goede smaak.
- Ik kan altijd bij jou terecht.
- Je kunt goed luisteren.
- ...

Afwerking:

- 1) Tot slot kunnen alle vijvers van elke leerling gebundeld worden tot één grote vijver. Dit kan bijvoorbeeld met nietjes gebeuren. Zo krijgt men met de hele klas een grote vijver. De vijver kan een plaats krijgen in de Snuietherhoek.

Kunstwerk van Claude Oscar Monet – ‘De vijver met waterlelies’

Opdracht 3: Het pad van Kroosje

Kadering ontwerp:

Link met het verhaal:

In het verhaal bewandelt Kroosje een pad door het bos, het pad dat Snuiter voor haar vrijmaakt. Tijdens deze opdracht creëren de leerlingen een eigen pad (= Snuiter) en bewandelen de andere leerlingen dat pad (= Kroosje). Dit doen we op lijnen die we creëren met papiertape.

Doel van de activiteit:

Met deze activiteit willen we veerkracht ontwikkelen bij de leerlingen. De leerlingen leven zich in, in de verschillende emoties en uiten hun eigen emoties op muziek.

Deze activiteit wordt het best uitgevoerd in de klas of in de turnzaal/refter.

Timing: 25 minuten

Domein(en): Dans, muziek

Leeftijd: 3de en 4de leerjaar

Materiaalbeschrijving:

- Papiertape
- Muziek
- Kunstwerk 'Foxtrot' van Piet Mondriaan

Geraadpleegde bronnen:

Crul, K. (2017). *Zeppelin. Didactiek voor muzische vorming*. Kalmthout: Pelckmans.

Slosse, N. (2017). *Per ongeluk*. Kalmthout: Van Halewyck.

Vanderheyden, T. (2016). *Grote kunst voor kleine kenners: van de Mona Lisa tot Andy Warhols soepblik... Een wonderlijke tocht langs 30 wereldberoemde schilderijen*. 2de druk. Gent: Borgerhoff & Lamberigts.

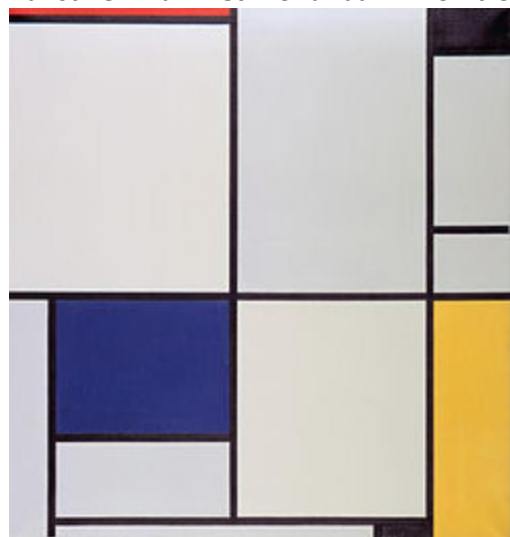
Gebruiksaanwijzing:

- 1) Bekijk als eerste stap samen met de leerlingen het boek 'Per ongeluk' geschreven door Nathalie Slosse. Neem de pagina waar Kroosje en Snuiter door het bos wandelen erbij. Zoek samen met de leerlingen de lijnen/paden die daar allemaal te vinden zijn.
- 2) Laat vervolgens de leerlingen lijnen zoeken in de ruimte.
- 3) De volgende stap is dat de leerlingen met papiertape op de grond lijnen maken. Dit doen ze in duo's. De leerlingen proberen zoveel mogelijk te kruisen. De ene leerling rolt de tape uit en de andere leerling maakt hem vast, dit doet de leerling met verschillende lichaamsdelen (voeten, elleboog, neus, handen,...). De opdracht verloopt op muziek en de leerkracht geeft een signaal zodat de leerlingen eens van rol kunnen wisselen.
- 4) Nadat de lijnen gemaakt zijn, loopt er één leerling op de lijnen en de andere leerling volgt. De leerkracht geeft aan dat de leerlingen nu moeten bewegen op een blij/boze/droevige/bange/schaamtevolle/schuldige manier. De andere leerling bootst dit gevoel mee na. Hierbij kan er teruggekoppeld worden naar de personages in het verhaal. Bijvoorbeeld: 'Beweeg op Snuiter zijn vrolijke manier, beweeg op Snuiter zijn schuldige manier, beweeg zoals Mama Eend en doe dit op een boze manier,...'
- 5) Tot slot kan er verder ingegaan worden op het kunstwerk 'Foxtrot' van Piet Mondriaan. Het kunstwerk kan gericht waargenomen worden en vervolgens kunnen de leerlingen de figuren die zij in de zelf gecreëerde lijnen herkennen, benoemen.
Enkele vragen die gesteld kunnen worden.
 - Wat valt er op aan het kunstwerk?
 - Wat vind je goed gedaan/wat vind je minder goed gedaan?
 - Welke vormen herken je in het kunstwerk?
 - Welke vormen van het kunstwerk herkennen we in onze eigen lijnen?
 - Welke andere vormen herkennen we in onze eigen lijnen?
 - Zouden we een naam kunnen bedenken voor onze lijnen? Hoe zou dit kunstwerk heten?
 - ...

Muziek naar keuze:

- Travelling van James Spiteri.
- River flows in you van Yiruma.
- Für Elise van Beethoven.
- Symphony No.10 in E Minor, Op. 93: II. Allegro van Dimitri Shostakovich, Royal Liverpool Philharmonic Orchestra en Vasily Petrenko.
- Piano Concerto No, 23 in A Major, K. 488: III. Allegro assai van Wolfgang Amadeus Mozart, François Chaplin, Jean-François Verdier en Orchestre Victor Hugo Franche-Comté.
- Serenade in G Major, K.525 "Eine kleine Nachtmusik":1.Allegro-Live van Wolfgang Amadeus Mozart, Australian Chamber Orchestra en Richard Tognetti.
- The Four Seasons – Concerto No.1 in E Major, RV 269 "Spring":I.Allegro van Antonio Vivaldi, Bela Banflavi, Budapest Strings en Karoly Botavy.
- Les jours tristes van Yann Tiersen.
- Cheap Thrills van Sia.
- I Gotta Feeling van Black Eyed Peas.
- Gimme! Gimme! Gimme! (A man after midnight) van ABBA.
- Una Paloma Blanca van George Baker.

Kunstwerk van Piet Mondriaan – 'Forxtrot'

Opdracht 4: Vind ik mijn boom?

Kadering ontwerp:

Link met het verhaal:

In het verhaal merken we dat Kroosje blind is en haar weg zoekt door het bos. Vanuit dit idee wordt er vertrokken om geblinddoekt te werken met geluiden. De leerlingen leven zich voornamelijk in, in de situatie van Kroosje.

Kan Kroosje die blind is haar eigen boom vinden?

Doel van de activiteit:

Het doel van deze opdracht is het afgaan op verschillende geluiden en zich hierbij inleven in de situatie van Kroosje om als kerndoel veerkracht te ontwikkelen bij kinderen.

De activiteit wordt het best uitgevoerd in het bos.

Timing: 25 minuten

Domein(en): Muziek, dans

Leeftijd: Eerder 3de leerjaar

Materiaalbeschrijving:

- Blinddoeken
- Belletjes

Geraadpleegde bronnen:

Beermann, M. Breucker, A. en Gsella M. (1994). *Muziek- en dansspelletjes voor kinderen van 3-8 jaar*. Katwijk: Panta Rhei.

- Werkstuk 'De kinderspelen' van Pieter Bruegel

Vanderheyden, T. (2017). *Grote kunst voor kleine kenners: museumschatten. Opnieuw een uitzonderlijke route langs 30 wereldberoemde schilderijen*. Gent: Borgerhoff & Lamberigts.

Gebruiksaanwijzing:

- 1) Bekijk als eerste stap het schilderij 'De kinderspelen' van Pieter Bruegel. Daarop kan men zien dat kinderen met elkaar geblinddoekt verstoppertje spelen. Bouw hierover met de leerlingen een klasgesprek op. Beschouw welke spelletjes er allemaal te zien zijn.
- 2) Vorm vervolgens duo's in de klas.
- 3) Laat de leerlingen onderling een geluid afspreken. Zorg ervoor dat er geen enkel duo is met hetzelfde geluid.
- 4) De leerlingen spreken onderling af wie straks het geluid maakt en wie er geblinddoekt wordt. Ga vervolgens met de leerlingen naar het bos.
- 5) Alle leerlingen die het geluid maken worden willekeurig in het bos verspreid. De andere leerlingen gaan op een lijn staan. Iedereen heeft een blinddoek aan.
- 6) De bomen maken het afgesproken geluid. De andere leerling probeert zijn boom te vinden.
- 7) De bomen kunnen ook een belletje bijhouden, wanneer een leerling met blinddoek bijna tegen een boom botst, kan die boom met het belletje rinkelen als waarschuwing. De bomen mogen enkel het afgesproken geluid maken of rinkelen.

Kunstwerk van Pieter Bruegel – 'De kinderspelen'

Opdracht 5: Ik ben water! Wat ben jij?

Kadering ontwerp:

Link met het verhaal:

In het verhaal vinden we water terug in de vijver van Mama Eend en Kroosje. Vanuit dit idee wordt er vertrokken om te werken met een gedicht rond water.

Doel van de activiteit:

Bij deze opdracht is het de bedoeling dat de leerlingen luisteren naar een gedicht en vervolgens zelf een gedicht schrijven op basis van natuurelementen.

Het doel van deze opdracht is bij het schrijven van een eigen gedicht tot rust te komen en hierbij veerkracht te ontwikkelen. Hierbij kunnen de leerlingen zichzelf identificeren met natuurelementen en op deze manier hun emoties uiten.

Deze activiteit kan zowel uitgevoerd worden in het bos als in de klas.

Timing: 25 minuten

Domein(en): Woord

Leeftijd: Eerder 4de leerjaar

Materiaalbeschrijving:

- Pen en papier
- Schilderij 'Golven breken de wind' van William Turner

Geraadpleegde bronnen:

Brabant, H., Degeyndt M-T., De Greveleer, E., De Meyer, K. en Van Den Berge, M. (2008). *Dingen die je niet kunt zeggen*. Mechelen: Bakermat.

Vanderheyden, T. (2018). *Grote kunst voor kleine kenners: verborgen parels. Ga mee op ontdekkingsstocht naar 30 fantastische kunstklassiekers*. Gent: Borgerhoff & Lamberigts.

Gebruiksaanwijzing:

1) Lees het gedicht voor:

'ik maak kringen
tussen visjes
en eendjes

stroom tussen
heel zachte
handjes

maak veel
grote golven
op zee

laat bloemen
en plantjes
groeien en bloeien

ze drinken me
op uit ronde
glazen dingen

ik ben water!' (Frede ten Verget)

2) Stel vervolgens enkele vragen aan de leerlingen in verband met het gedicht:

- Welke regel vind je knap gevonden?
- Welke regel is minder geslaagd?
- Waar vind je het water dat hier beschreven wordt?

3) Laat vervolgens de leerlingen een ander natuurelement kiezen (aarde, vuur, lucht). Ze beschrijven hierbij wat ze zien:

- Wat doet de lucht?
- In welke situatie?
- Waar?
- Met wie of wat?

Bij deze opdracht kan er gewerkt worden met het schilderij 'Golven breken de wind' van William Turner. Hij hield van het water en de zee. Hij schilderde bijvoorbeeld rustige zeetjes, storm op zee, wind op zee, etc. Leerlingen kunnen beschrijven wat ze op de schilderijen zien. De vragen 'Wat doet de aarde/het water (in dit geval de storm)? en Wat doet lucht/wind?' kunnen via de schilderijen besproken worden.

Nadien kunnen er enkele vragen gesteld worden over de gevoelens van de leerlingen:

- Wanneer ben jij een storm? Wat helpt er voor jou om de storm voorbij te laten trekken?
- Wanneer ben jij lucht? Wanneer zou je graag onzichtbaar zijn?

Nadat het kunstwerk besproken is, kan er overgegaan worden naar de andere weerselementen.

- Wat maakt dat jij vuur bent?
- ...

4) Tot slot kunnen de gedichten van de leerlingen voorgelezen worden, indien zij dit wensen. Dit moet duidelijk gecommuniceerd worden naar de leerlingen toe.

Kunstwerk van William Turner – ‘Golven breken de wind’

Fiche 3: De brokkenkaarten

Kadering fiche 3

De bestaande brokkenkaarten vormen een algemeen vertrekpunt voor deze fiche. De brokkenkaarten worden in de Snuiterhoek omhoog gehangen. Ze geven verschillende gevoelens zoals boosheid, verdriet, schaamte en schuld weer met de personages uit het verhaal. De opdrachten die voortvloeien uit deze fiche hebben betrekking op verschillende soorten gevoelens.

Doel van de brokkenkaarten?

Soms maken kinderen wel eens brokken, vaak zonder grote gevolgen. De gevoelens die kinderen hierbij ervaren kunnen op hun wegen. Met de brokkenkaarten kunnen conflictsituaties besproken worden. De brokkenkaarten geven een veilige start om dit te doen. De personages uit het verhaal kunnen kinderen helpen verwoorden wat ze voelen bij een conflict. Dankzij het zoeken naar een geschikte kaart, wordt het gevoel van het kind duidelijker.

De brokkenkaarten zijn terug te vinden op de website van VZW Talismanneke:

BROKKENKAARTEN OP EEN RIJTJE

BROKKENKAARTEN	SITUATIESCHETS MET HULPZINNEN
	<p>Snuiter durft niet naar de vijver te gaan. Hij denkt steeds aan het gebroken ei.</p> <ol style="list-style-type: none">Merk je dat een gebeurtenis je dwars blijft zitten? - <i>Ik vond het niet leuk dat ik... /dat jij...</i>Denk je dat een gebeurtenis iemand dwars blijft zitten: - <i>Deed ik/iemand iets dat je niet fijn vond?</i>
	<p>Snuiter loopt weg van alle dieren.</p> <ol style="list-style-type: none">Voel je van alles? Zit je hoofd vol? - <i>Ik heb even tijd alleen nodig.</i>Is iemand te boos/verdrietig/... om te reageren? - <i>Heb je even tijd alleen nodig?</i>
	<p>Verschillende dieren komen kijken naar het gebroken ei. Ze hebben allemaal wat te zeggen.</p> <ol style="list-style-type: none">Geeft iemand of een groepje ongevraagd hun mening? - <i>Ik wil liever niet horen wat jullie ervan vinden.</i>Wil je de mening van iemand weten? - <i>Ik wil graag horen wat jij ervan vindt.</i>
	<p>Mama eend is heel boos op Snuiter.</p> <ol style="list-style-type: none">Ben je heel boos op iemand? - <i>Ik ben echt boos op je omdat...</i>Denk je dat iemand heel boos is (op jou)? - <i>Ben je boos op mijn? Ik weet echt niet waarom. Kan je het me vertellen?</i>
	<p>Snuiter voelt zich stom nadat hij het ei liet vallen.</p> <ol style="list-style-type: none">Deed je iets dat je heel erg vindt? Heb je spijt? - <i>Sorry, ik deed ... Dat was niet de bedoeling.</i>Maakte iemand je droevig en weet hij/zij dat niet? - <i>Je hebt me echt pijn gedaan. Snap je dat? Ik wil dat je sorry zegt.</i>

BROKKENKAARTEN **SITUATIESCHETS MET HULPZINNEN**

	<p>Wat ze ook zeggen over Snuiter, Flappie wil hem niet in de steek laten!</p> <ol style="list-style-type: none">Merk je dat iedereen boos is op iemand en vind je dat niet eerlijk? - <i>Ik vind je niet stom, ik blijf je vriend.</i>Ben je bang dat je vriend boos is op je? - <i>Ik weet dat ik iets erg deed. Blijf je mijn vriend?</i>
	<p>Kroosje ziet ook het voordeel van haar ongeluk.</p> <ol style="list-style-type: none">Wil je laten weten dat het weer goed met je gaat? - <i>Ik ben niet meer boos/verdrietig.</i>Wil je weten of iemand nog boos is op je? - <i>Kan je me vergeven? Ben je nog boos?</i>
	<p>De mama van Flappie snapt Snuiter. Ze wil hem helpen sorry zeggen.</p> <ol style="list-style-type: none">Staat iemand er alleen voor staat en wil je helpen? - <i>Kan ik je helpen? Zal ik een juff/meester vragen om te helpen?</i>Wil je iets doen om een ruzie goed te maken, maar durf je niet zo goed? - <i>Wil je meegaan met mij? Ik wil ...</i>
	<p>Snuiter en Kroosje kunnen samen verder.</p> <ol style="list-style-type: none">Wil je weer spelen met iemand waarmee je ruzie had? - <i>Ik wil graag weer je vriend zijn.</i>Wil je spelen met iemand die boos op je was? - <i>Kan je weer mijn vriend zijn? Ik wil graag met je spelen.</i>

Ondersteunend materiaal van vzw Talismanneke bij prentenboek "Per ongeluk" van N. Slosse & R. Del Moral (Van Halewyck, 2017)

Ondersteunend materiaal van vzw Talismanneke bij prentenboek "Per ongeluk" van N. Slosse & R. Del Moral (Van Halewyck, 2017)

(Bron brokkenkaarten: VZW Talismanneke. (z.d). Geraadpleegd op 23 april 2020 via <https://talismanneke.be>)

Opdracht 1: Snuiterpostbus

Kadering ontwerp:

Link met het verhaal:

In het verhaal merken we dat de personages af en toe complimenten geven aan elkaar. Zo bedankt Kroosje bijvoorbeeld Snuiter omdat hij de takken voor haar opruimt. Ook merken we in het verhaal dat het soms moeilijk is om een boodschap over te brengen naar de ander toe. Zo vindt Snuiter het moeilijk om zijn excuses aan te bieden aan Mama Eind. Hieruit vertrekken we om een Snuiterpostbus te maken die dient voor positieve doeleinden.

Doel van de activiteit:

De snuiterpostbus heeft enkel positieve doeleinden. Zo kunnen leerlingen via deze weg een compliment geven aan elkaar of bijvoorbeeld een boodschap vertellen. Hierdoor doen ze nieuwe energie op. Dankzij de techniek 'spatten' kunnen de leerlingen op een creatieve manier hun emoties uiten.

Timing: 50 minuten

Domein(en): Beeld

Leeftijd: 3de en 4de leerjaar

Materiaalbeschrijving:

- Schoenendoos per kind
- Wit papier
- Kunstwerk 'Olie-, lak- en aluminiumverf op doek' van Jackson Pollock
- Verschillende kleuren verf
- Eierdozen
- Twee penselen per kind
- Bekers met water

Geraadpleegde bronnen:

Van Bladel, L. (2011). 2de druk. *SOS Conflict: concrete werkvormen voor geweldloos opvoeden en begeleiden*. Sint-Niklaas: Abimo Uitgeverij.

Vanderheyden, T. (2016). *Grote kunst voor kleine kenners: van de Mona Lisa tot Andy Warhols soepblik... Een wonderlijke tocht langs 30 wereldberoemde schilderijen*. 2de druk. Gent: Borgerhoff & Lamberigts.

Voorbeeld ontwerp: Zelfgemaakt door Van Avermaet, C.

Gebruiksaanwijzing:

- 1) Als eerste stap kan met de leerlingen het kunstwerk van Jackson Pollock 'olie-, lak- en aluminiumverf op doek' besproken worden. De kunstenaar werkte met de techniek 'spatten' en uitte op deze manier zijn emoties. De kleuren en lijnen kunnen de leerlingen gericht beschouwen.

Enkele vragen:

- Wat valt je op aan het kunstwerk?
 - Wat merk je aan het kleurgebruik?
 - Wat merk je aan de lijnen?
 - Hoe zou de kunstenaar dit gemaakt hebben? Zou hij lijnen geschilderd hebben?
 - ...
- 2) Elke leerling brengt van thuis een schoenendoos mee. Deze schoenendoos gaan we versieren door de techniek 'spatten' toe te passen. Eerst zorgen we ervoor dat elke schoenendoos omwikkeld wordt met wit papier. Op deze manier hebben we een mooi oppervlak om op te gaan spatten.
 - 3) De leerkracht voorziet verschillende kleuren verf waarmee de leerlingen kunnen spatten. Het is handig om de verf te verdelen in eierdozen. Elke leerling krijgt twee penselen en een beker water. De leerlingen versieren de Snuiterpostbussen door met één penseel in het water te

doppen en nadien een kleur verf te kiezen. Het penseel met de verf houden ze boven de plaats waar ze willen spatten. Met het andere penseel tikken ze op het eerste penseel zodat de verf valt. Benadruk hierbij dat leerlingen kleuren feller kunnen laten doorkomen door minder/geen water te gebruiken. Benadruk ook dat de spat groter zal zijn wanneer er meer water gebruikt wordt.

- 4) Vervolgens krijgen de Snuiterpostbussen een plaatsje in de klas, bijvoorbeeld in de Snuiterhoek. Deze Snuiterpostbus kan dienen om een boodschap aan iemand over te brengen of om iemand een compliment te geven. Er moeten wel duidelijke afspraken rond deze Snuiterpostbus gemaakt worden (bijvoorbeeld: we blijven respectvol voor elkaar).
- 5) Laat bij de Snuiterpostbussen gedurende het hele schooljaar pen en papier liggen zodat leerlingen boodschappen naar elkaar kunnen overbrengen wanneer ze dit wensen.

Kunstwerk van Jackson Pollack – ‘Olie-, lak- en aluminiumverf op doek’

Opdracht 2: Conflictenspel met personages uit het verhaal

Kadering ontwerp:

Link met het verhaal:

In het boek krijgt Snuiter ruzie met Mama Eend. Vanuit dit voorbeeld in het verhaal heb ik er voor gekozen om een conflictenspel uit te werken. De personages uit het verhaal worden gebruikt in de verschillende situaties.

Doel van de activiteit:

Tijdens deze opdracht spelen we een bijzondere vorm van rollenspel. De opdrachten worden aangeboden in verhaalvorm en dit eindigt in een conflict. Het is de bedoeling dat er samen gezocht wordt naar oplossingen voor het conflict, vertrekkende vanuit de ‘verbindende communicatie’. Het doel hierbij is dat de leerlingen zich bewust worden van de stappen in de verbindende communicatie en dat ze helpen zoeken naar (indien mogelijke) oplossingen.

Timing: 50 minuten

Domein(en): Drama

Leeftijd: Eerder 4de leerjaar

Materiaalbeschrijving:

- Kaartjes met de rollen op
- Prent ‘verbindende communicatie’

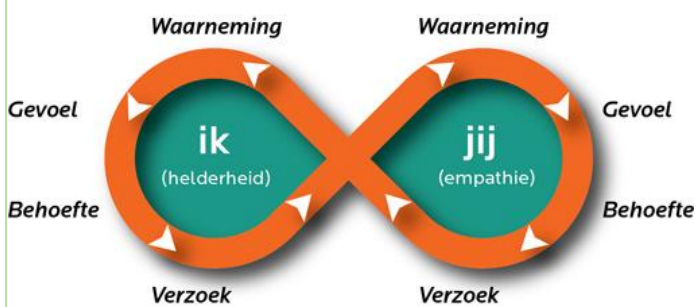
Geraadpleegde bronnen:

Van Bladel, L. (2011). 2de druk. *SOS Conflict: concrete werkvormen voor geweldloos opvoeden en begeleiden*. Sint-Niklaas: Abimo Uitgeverij.

Gebruiksaanwijzing:

Verbindende communicatie:

- 1) Bied als eerste stap de prent van de ‘verbindende communicatie’ aan.

- 2) Zoom vervolgens met de leerlingen dieper in op de verschillende stappen die de verbindende communicatie bevat (waarneming – gevoel – behoefte – verzoek). Hieronder een korte herhaling uit de probleemstelling:
 - Waarneming: een heldere beschrijving van de feiten zonder oordeel (bv. in je kamer liggen kousen op de grond).
 - Gevoel: elk gevoel is gelijkwaardig (bv. ik ben verdrietig).
 - Behoefte: achter elk gevoel schuilt een behoefte (bv. ik ben verdrietig want ik heb iemand nodig die mij helpt).
 - Verzoek: een verzoek aan jezelf of aan de ander (bv. wil je mij vertellen waarom je niet meespeelt?).
- 3) Bekijk met de leerlingen onderstaande situaties. Laat hen de situaties naspelen en zoek nadien samen met de leerlingen naar (indien mogelijk) oplossingen aan de hand van de verbindende communicatie. Pas de stappen toe. Wat kunnen we waarnemen bij elk personage? Welk gevoel, behoefte en verzoek is er?

Situatie 1: De vuile beker

Omschrijving: In het eendenrestaurant is er een probleem. De beker van Mama Eend is vuil, er zit lippenstift op. De ober wordt erbij geroepen. Mama Eend beweert dat de lippenstift niet van haar is, ook al heeft ze dezelfde kleur op.

- Rol 1: Mama Eend is boos om het vuile glas. Ze geeft allerlei onprettige namen aan de ober. Ze wil een andere beker en is heel lastig, ze duldt geen tegenspraak en wil een compensatie voor het ongemak.
- Rol 2: Kroosje is de dochter van Mama Eend. Ze staat volledig aan de kant van haar mama. Zij wil de baas van het eendenrestaurant erbij. Ze dreigt een klacht in te dienen bij de gezondheidsinspectie van het eendenrestaurant.
- Rol 3: De bever is de ober. Hij is er honderd procent zeker van dat de beker schoon was. Hij biedt een nieuwe beker aan maar kan geen compensatie geven, hij is bang voor de reactie van zijn baas.
- Rol 4: De bedrijfsleider is Snuiter. Met Snuiter valt er te praten in het zoeken naar een oplossing....

Vraag: Hoe gaat men dit oplossen? Wie zal er toegeven?

Situatie 2: Op reis

Omschrijving: Enkele vrienden samen dromen hardop over een reis die ze samen willen maken. Ze raken het niet eens over de keuze.

- Rol 1: Zwaan is een sportief type en droomt van bergbeklimmen, waterskiën, raften,...
- Rol 2: Snuiter is het helemaal niet eens. Hij is eerder het culturele type en droomt van concerten, theater en musea, kerken en monumenten.
- Rol 3: Kroosje is het dan weer niet eens met het idee van Snuiter. Zij wil op reis gaan om lekker te eten en droomt van het relaxen op een terrasje. 's Morgens maakt ze wel graag een wandeling, dit sluit aan bij de sportieve kant van Zwaan.
- Rol 4: Flappie is het niet eens met Kroosje. Hij is een echte zonneklopper en droomt van prachtige stranden waar hij leuke bevers kan versieren. Flappie gaat ook heel graag raften met zijn vrienden.

Vraag: Hoe gaan de vrienden op reis? Zullen ze een keuze maken of niet?

Situatie 3: De koekjesautomaat

Omschrijving: De wachter van het bos wil een koekjesautomaat plaatsen in het bos. Het team gaat in overleg.

- Rol 1: Snuiter is voorstander van het idee, hij rekent de winst uit die de koekjesautomaat zal opleveren. Hij denkt ook aan het milieu en wil daarom geen plastic rondom de koekjes.
- Rol 2: Zwaan is het niet eens en heeft bedenkingen over de verwerking van het afval, de keuze voor flesjes of blikjes,...
- Rol 3: Peddel is het niet eens met de hele discussie. Hij vindt dat het aan alle levende wezens van het bos is om hierover te beslissen. Hij maakt zich nadien de bedenking dat de levende wezens van het bos ook in dit team zitten.
- Rol 4: Ooievaar is het eens maar wil de koekjesautomaat niet in het bos maar liever naast de vijver. Met ooievaar valt er te praten over de plaats van de koekjesautomaat.

Vraag: Hoe gaat het team dit oplossen? Wat zullen ze beslissen?

Opdracht 3: Dingen die je niet kunt zeggen....

Kadering ontwerp:

Link met het verhaal:

In het verhaal durft Snuiter eerst niet tegen Mama Eend vertellen wat hij gedaan heeft. Sommige dingen vinden we moeilijk om te vertellen of durven we niet vertellen, ook kinderen ervaren dit. Vanuit dit idee wordt er vertrokken met een gedicht over dingen die we niet/moeilijk kunnen vertellen. De leerlingen noteren vervolgens wat zij niet durven vertellen in toverschrift.

Doel van de activiteit:

Het doel van deze opdracht is het uiten/bespreekbaar maken van moeilijke momenten of emoties. Indien de leerling hier wenst over te praten, kan er met de leerkracht in gesprek gegaan worden.

Timing: 25 minuten

Domein(en): Woord

Leeftijd: 3de en 4de leerjaar

Materiaalbeschrijving:

- Prenten lippen
- Wattenstokjes
- Citroensap
- Snuitschatkist (grote doos)

Geraadpleegde bronnen:

Brabant, H., Degeyndt M-T., De Greveleer, E., De Meyer, K. en Van Den Berge, M. (2008). *Dingen die je niet kunt zeggen*. Mechelen: Bakermat.

Gebruiksaanwijzing:

1) Lees het gedicht voor:

‘want er zijn dingen
die je niet kunt zeggen
soms word ik gepest
maar ik zeg het niet
soms duw ik mijn zus
maar ik wil het niet
soms wil ik wenen
maar het lukt me niet
soms zeg ik het niet
maar er is wel iets
want er zijn dingen
die je niet kunt zeggen’ (Nyreen Vanneste)

2) Voer een kort gesprek met de leerlingen over het gedicht.

- Wat vind je knap gevonden?
- Wat vind je minder geslaagd?
- ...

- 3) Geef elke leerling een prent met lippen op. Vraag de leerlingen wat zij niet kunnen vertellen, waar ze bang voor zijn, iets wat ze kwijt willen, wat ze willen vertellen, tegen wie, etc. in citroensap tussen en rondom de lippen te schrijven. Dit doen ze door een wattenstaafje in citroensap te doppen en daarmee te schrijven. De tekst is enkel leesbaar wanneer er met een strijkijzer wordt over gegaan.
- 4) Verzamel alle tekeningen in een grote doos (= de Snuiterschatkist). Zet de doos op een vaste plaats in de Snuiterhoek met daarbij de prenten van de lippen. Leerlingen kunnen telkens aanvullen of kunnen vragen om hun brief samen met de leerkracht te bespreken. Ik zou niet elke boodschap bespreken. Het kan voor sommige leerlingen voldoende zijn om dit enkel te noteren. Leerlingen die het wensen, kunnen hierover in gesprek gaan met de leerkracht. De leerkracht benadrukt dit.

Prent lippen:

Opdracht 4: Filosoferen: 'Waarom maak je ruzie met de mensen van wie je houdt?'

Kadering ontwerp:

Link met het verhaal:

In het verhaal heeft Snuiter ruzie met Mama Eend. Hieruit vertrekken we om te filosoferen over het thema 'ruzie'.

Doel van de activiteit:

Door te filosoferen roepen we vragen op waardoor het kind kritisch en zelfstandig leert nadenken, het kind kan en mag tijdens het filosoferen de eigen manier van denken uiten.

Timing: 25 à 50 minuten

Domein(en): Filosoferen

Leeftijd: 3de en 4de leerjaar

Materiaalbeschrijving:

- Praatkaartjes
- Een schelp
- Een steen met een hart op
- Een blad
- Een praatstok

Geraadpleegde bronnen:

Brenifier, O. (2005). *Wat voel ik?* Leuven: Davidsfonds uitgeverij.

Gebruiksaanwijzing:

- 1) Ga met de leerlingen in een cirkel zitten en maak eerst enkele afspraken. Doe dit aan de hand van enkele symbolen. Voorzie een schelp, een steen met een hartje op, een blad en praatstok. Verduidelijking bij de symbolen:
 - Een schelp: dit symbool staat voor het luisteren naar elkaar.
 - Een steen met een hartje op: dit wil zeggen dat we spreken vanuit ons hart. Er zijn geen foute antwoorden, je mag vertellen wat je denkt.
 - Een blad: dit wil zeggen dat we voor elkaar zorgen.
 - Een praatstok: als je iets wil vertellen, vraag je deze stok. We praten niet door elkaar. Niet iedereen hoeft iets te vertellen, benadruk dit als leerkracht.
- 2) Leg vervolgens de praatkaartjes op de grond. Laat de leerlingen per twee een praatkaartje kiezen.
- 3) Vertel de leerlingen dat ze een 'speciale' vraag moeten bedenken. Het gekozen kaartje kan hierbij helpen. Het is een vraag waar je niet onmiddellijk een antwoord kan op geven. Het mag geen

- vraag zijn die we met 'ja' of 'neen' kunnen beantwoorden. Het antwoord kan voor iedereen anders zijn. Dat heet een filosofische vraag. Bijvoorbeeld: 'Hebben dieren gevoelens?'
- 4) Kom nadien samen met de leerlingen via een klasgesprek tot de vraag 'Waarom maak je ruzie met de mensen van wie je houdt?'
 - 5) Voer vervolgens met de leerlingen een gesprek over bovenstaande vraag. Enkele richtvragen die kunnen helpen:
 - Antwoord: 'Omdat ik me verdedig als mensen mij lastig vallen.'
 - Hebben de anderen soms geen goede reden om je lastig te vallen?
 - Moet je je per se verdedigen als iemand je lastig valt?
 - Kunnen mensen die van je houden tegelijk van je houden en je lastig vallen?
 - Val jij soms andere mensen lastig?
 - Antwoord: 'Omdat ik heel boos ben.'
 - Wie maakt je boos, de anderen of jijzelf?
 - Word je van ruzie maken minder boos?
 - Wat doe je als je boos bent?
 - Antwoord: 'Omdat ik stout ben.'
 - Ben je stout omdat je ruzie maakt of maak je ruzie omdat je stout bent?
 - Als je stout zou zijn, hoe zou je dan van iemand kunnen houden?
 - Kun je door en door stout zijn?
 - Antwoord: 'Omdat ik me daar goed bij voel.'
 - En als je de mensen van wie je houdt daarmee pijn doet?
 - Voel jij je altijd beter na een ruzie?
 - Antwoord: 'Om problemen op te lossen.'
 - Kun je problemen niet beter uitpraten?
 - Kun je problemen altijd oplossen?
 - Komen er van ruzie soms geen nieuwe problemen?
 - Is alles wat je zegt tijdens een ruzie waar?
 - Valt elke ruzie op te lossen?
 - 6) Uiteraard zijn er nog antwoorden mogelijk. Deze antwoorden en voorbeeldvragen kunnen een hulpmiddel zijn voor de leerkracht bij het gesprek.
 - 7) Rond het gesprek af door de leerlingen te vragen wat ze hiervan vonden.

Praatkaartjes:

Fiche 4: De eend

Kadering fiche 4

Zoals eerder vermeld, vormt de Snuiterhoek de basis van alle opdrachten. Bij deze fiche komt er een eend in de Snuiterhoek te staan. Een afbeelding van een eend volstaat maar het kan ook een speelgoedeend zijn. Elke veer van de eend staat voor het thema sorry/goedmaken. Er kan op elke veer een opdracht geschreven worden die de leerlingen kunnen uitvoeren bij het herstel van een conflict of bij het zeggen van 'sorry'. De opdrachten (= veren) kunnen in de loop van de tijd aangevuld worden zodat de leerlingen telkens een keuze kunnen maken uit een aantal opdrachten. Aan de eend kunnen zowel klassikale opdrachten hangen als individuele opdrachten. De leerkracht gaat dan met de leerlingen naar de Snuiterhoek, meer bepaald naar de eend en kiest samen met hen een individuele of klassikale oefening.

Opdracht 1: Snuiterdoos uit mozaïek

Kadering ontwerp:

Link met het verhaal:

In het verhaal merken we dat Snuiter zich graag wil excuseren tegenover Mama Eend. Dit is geen eenvoudige klus om te doen. Kinderen zijn voornamelijk doeners en zullen het eenvoudiger vinden om zich te excuseren door iets te maken. Vandaar het idee om een Snuiterdoos te maken. Hierbij maken we gebruik van mozaïek dat symbool staat voor de brokstukken van het ei.

Doel van de activiteit:

De Snuiterdoos dient om excuses aan te bieden. Verder in deze fiche volgt er een opdracht om de inhoud van de geschenkdoos vorm te geven.

Timing: 50 minuten

Domein(en): Beeld

Leeftijd: 3de en 4de leerjaar

Materiaalbeschrijving:

- Een doosje voor elke leerling (bijvoorbeeld een kaasdoosje)
- Stukjes mozaïek
- Lijm
- Enkele werken naar keuze van Gaudi

Geraadpleegde bronnen:

Theulet-Luzié B. (2005). *Basistechnieken mozaïeken*. Casterman.

Voorbeeld ontwerp: Zelfgemaakt door Van Avermaet, C.

Gebruiksaanwijzing:

- 1) Bespreek als eerste stap één of meerdere werken van Gaudi. Beschouw gericht. Enkele mogelijke vragen:
 - Wat valt er op aan het kunstwerk?
 - Met welk materiaal wordt er gewerkt?
 - Wat valt er op aan het kleurgebruik?
 - ...
- 2) Laat elke leerling een doosje meebrengen van thuis. Dit kan bijvoorbeeld een kaasdoosje zijn.

- 3) De binnenkant van de doos kan leeg gehouden worden. Dit kan een plaats zijn waar de leerlingen een boodschap kunnen schrijven aan de ander.
- 4) Voor de buitenkant kan er gewerkt worden met mozaïek. Ik zou hierbij kiezen voor tegelstukjes. Indien je dit niet ter beschikking hebt, kan er gebruik gemaakt worden van steentjes. De buitenkant kan beklad worden naar keuze.
- 5) Vervolgens bekleden de leerlingen het doosje met mozaïek. Ze kunnen hierbij zelf kiezen voor een kleurrijke doos, een doos met twee kleuren, een doos met één kleur, etc.

Kunstwerk van Gaudi – bijvoorbeeld ‘Mozaïek hagedis’

Opdracht 2: Snuitermunten

Kadering ontwerp:

Link met het verhaal:

In het verhaal merken we dat Snuiter zich graag wil excuseren tegenover Mama Eend. Dit is geen eenvoudige klus om te doen. Kinderen zijn voornamelijk doeners en zullen het eenvoudiger vinden om zich te excuseren door iets te maken. De Snuiterdoos is ondertussen gemaakt. Bij deze opdracht wordt er dieper ingegaan op de inhoud van de doos, we maken namelijk Snuitermunten. In het verhaal komen enkel dieren voor, deze laten voetafdrukken na. Daarom zijn de Snuitermunten gebaseerd op het nemen van een afdruk.

Doel van de activiteit:

Met de Snuitermunten kunnen leerlingen ‘sorry’ zeggen tegen de ander.

Timing: 50minuten

Domein(en): Beeld

Leeftijd: Eerder 3de leerjaar

Materiaalbeschrijving:

- Bruine klei
- Eventueel verf
- Klei in verschillende kleuren
- Placematjes
- Brochettestokjes

Geraadpleegde bronnen:

Viegas, M. (2016). *Happy relax kids. Knuffel, klets en knutselboek voor kinderen en ouders*. Utrecht: Uitgeverij AnkhHermes.

Voorbeeld ontwerp: Zelfgemaakt door Van Avermaet, C.

Gebruiksaanwijzing:

- 1) Als eerste stap kan er met de leerlingen naar het bos worden gegaan. De verschillende voetafdrukken van de dieren in het bos kunnen waargenomen worden. Een andere mogelijkheid is in de klas een klasgesprek opbouwen over verschillende afdrukken. Enkele mogelijke vragen:

- Laten dieren sporen na?
 - Hebben dieren dezelfde voetsporen als wij?
 - Ken je enkele voorbeelden van dierenafdrukken?
 - Heb je er al eens in het echt gezien? Waar?
 - ...
- 2) Vervolgens gaan we over naar het werken met klei. Men kan bruine klei voorzien en nadien deze klei eventueel beschilderen. Om tijd te besparen kan er ook onmiddellijk gewerkt worden met gekleurde klei.
 - 3) De leerlingen boetseren met klei op hun placemat een eigen persoonlijke vorm. Zorg ervoor dat de vormen in de Snuiterdoos passen. Laat de leerlingen hun eigen vorm kiezen (hartjes, sterren, rondjes,...).
 - 4) Vervolgens kunnen de leerlingen een eigen persoonlijke afdruk maken in de klei. Ik denk hierbij aan een vingerafdruk. Het is ook mogelijk om een eigen creatie te maken door met de vingers in de klei te duwen. Geef leerlingen ook de mogelijkheid om met een brochettestok dingen te tekenen of te schrijven. De inkleding van de munten mogen de leerlingen zelf kiezen. Enkele ondersteunende vragen bij het bedenken van de leerlingen hun ontwerp:
 - Wat wil je graag aan de ander waarmee je ruzie hebt vertellen?
 - Wat wil je de ander graag tonen?
 - Wat zou je willen doen om het goed te maken?
 - Wat doe je zelf graag, wil je dat tonen aan de ander?
 - ...
 - 5) Stop vervolgens de Snuitermunten in de Snuiterdoos. Ze kunnen eventueel ook gebruikt worden bij het oplossen van conflicten aan de herstellijver, hierover meer uitleg bij de volgende opdracht.

Opdracht 3: Herstellijver

Kadering ontwerp:

Link met het verhaal:

In het verhaal heeft Snuiter ruzie met Mama Eend. Het is niet altijd eenvoudig om samen tot een oplossing te komen. De ruzie wordt in het verhaal bijgelegd aan de vijver, vandaar voorzien we een herstellijver.

Doel van de activiteit:

De herstellijver is eigenlijk een herstellmuur. Het doel is om tot een oplossing te komen bij een conflict, emoties te uiten en om tips te geven aan elkaar.

Timing: De hele dag door

Domein(en): Beeld

Leeftijd: 1ste tot en met 6de leerjaar

Materiaalbeschrijving:

- Bruin inpakpapier
- Houtskool

Geraadpleegde bronnen:

Nys, I. (2019). *Ruzies oplossen: herstellmuur*. Geraadpleegd op 24 april 2020 via <https://www.klascement.net/downloadbaar-lesmateriaal/93626/ruzies-oplossen-herstellmuur/>

Gebruiksaanwijzing:

- 1) Hang samen met de leerlingen in de Snuiterhoek het bruine inpakpapier omhoog. Hang de ruwe kant naar buiten.
- 2) Maak vervolgens duidelijke afspraken met de leerlingen omtrent de herstellijver. Enkele voorbeelden:
 - We blijven respectvol voor elkaar.
 - Wat we op de muur noteren blijft onder ons.
 - Je mag schrijven maar ook tekenen of bijvoorbeeld de Snuitermunten ophangen.
 - Je moet niets op de muur schrijven als je dat niet wil.
 - ...

- 3) De leerlingen kunnen op de muur noteren/tekenen hoe ze een ruzie hebben opgelost en/of welke emoties ze hierbij hebben ervaren. Ze kunnen dit doen met houtskool. Op deze manier kunnen de leerlingen die ruzie hadden hun emoties uiten en indien mogelijk een oplossing zoeken voor hun conflict. Daarnaast kunnen deze zaken inspiratie bieden voor andere leerlingen. Misschien werkt die ene methode op de herstelvijver ook wel voor iemand anders?
- 4) Het is ook mogelijk om de opdracht van de Snuitermunten hieraan te koppelen. Snuitermunten kunnen op de muur bevestigd worden bij een bepaalde situatie. Op deze manier kunnen leerlingen 'sorry' zeggen tegen elkaar.

Fiche 5: Het ei

Kadering fiche 5

In het verhaal breekt Snuiten per ongeluk het ei dat Mama Eend aan hem toevertrouwde. Vanuit het gebroken ei worden verschillende opdrachten voorzien. De Snuitenhoek dient als basis. In de Snuitenhoek wordt er een plek vrijgemaakt waar er verschillende eieren liggen: hele, gebroken, gekleurde, grote & kleine, gestippelde, etc. Deze eieren worden in een nest gelegd dat bestaat uit takken en materialen uit de natuur. Deze plek in de Snuitenhoek kan een start zijn voor de verschillende opdrachten. Men kan met de leerlingen naar de hoek gaan en de eieren waarnemen. De leerkracht denkt samen met de leerlingen na over wat men zoal zou kunnen doen, de leerkracht heeft hierbij onderstaande ideeën in het achterhoofd.

Opdracht 1: Mijn nest

Kadering ontwerp:

Link met het verhaal:

In het verhaal breekt Snuiten het ei van Mama Eend. Vanuit dit idee wordt er vertrokken om uit papier-maché een eigen nest, een eigen veilige plaats te maken.

Doel van de activiteit:

Met deze activiteit willen we een eigen nest maken voor de leerlingen. De leerlingen vullen dit nest op met eigen persoonlijke spullen die hen kracht geven. Het kerndoel is het ontwikkelen van veerkracht.

Timing: 100 minuten

Domein(en): Beeld

Leeftijd: 3de en 4de leerjaar

Materiaalbeschrijving:

- 125g bloem
- 500ml water
- Een steelpan
- Een lepel
- Een glazen schaal
- Ballonnen
- Kranten
- Verf (kleuren naar keuze)
- Materialen uit de natuur (takjes, bladeren,...)
- Touw

Geraadpleegde bronnen:

Schwarz, R. (z.d). *Originele knutsels met papier-maché stap voor stap uitgelegd*. Aartselaar: Zuidnederlandse Uitgeverij N.V.

Voorbeeld ontwerp: Zelfgemaakt door Van Avermaet, C.

Gebbruiksaanwijzing:

- 1) Ga als eerste stap met de leerlingen naar de Snuitenhoek. Bekijk gericht de verschillende eieren die er liggen.

Enkele vragen:

- Wat valt er op aan de eieren?
- Welke kleuren hebben ze?
- Zijn alle eieren even groot? Welke verschillen zijn er?
- ...

Maken van het papier-machéplaksel:

- 1) Meng het water en de bloem in de steelpan tot er geen klonters meer zijn.
- 2) Breng het mengsel aan de kook. Roer goed. Het mengsel moet dik en romig zijn.
- 3) Giet het mengsel in een glazen schaal.
- 4) Laat het mengsel afkoelen. Bewaar het mengsel in een afgesloten kom, zo kan het in de koelkast nog drie dagen bewaard blijven.

Het ei:

- 1) Elke leerling neemt een ballon. Het is de bedoeling dat de leerlingen de ballon voor de helft (verticaal/de doorsnede) bedekken met de kranten en het papier-machéplaksel. De leerlingen scheuren reepjes uit de kranten.
- 2) Het is de bedoeling dat er ongeveer vier lagen gelegd worden om het ei stevig genoeg te maken. Laat het ei vervolgens enkele dagen drogen op de vensterbank.
- 3) Wanneer het ei droog is, is het de bedoeling dat de leerlingen de ballon doorprikken. De leerlingen hebben nu een ei met een holte in.
- 4) Het ei kan vervolgens geschilderd worden in een kleur die de leerlingen graag hebben. Laat het ei opnieuw drogen.
- 5) Nadien kan men met de leerlingen op zoek gaan naar materiaal uit de natuur. De leerlingen vullen hun ei langs de binnenkant op met bijvoorbeeld takjes en bladeren.
- 6) Om het ei volledig af te maken, brengen de leerlingen kleine spulletjes van thuis mee die hen kracht geven, spullen waar ze troost uit halen, dingen die hen gelukkig maken. Deze zaken kunnen ze op de takjes en bladeren leggen in hun persoonlijke ei.
- 7) Bovenaan het ei kunnen er twee gaatjes gemaakt worden. Hierdoor kan men een touwtje stoppen. De eieren kunnen nu opgehangen worden in de klas. Leerlingen die troost nodig hebben kunnen iets dat hen kracht geeft uit hun ei gaan halen.

Opdracht 2: Ik en het gelukkige ei

Kadering ontwerp:

Link met het verhaal:

In het verhaal breekt Snuiter het ei. Dit zorgt voor verdriet bij de personages in het verhaal en voor schuldgevoelens en gevoelens van schaamte bij Snuiter.

Een gebroken ei kan ook positieve doeleinden hebben, zo moet een ei breken alvorens er een nieuw leven uit komt. Bij deze opdracht wordt er gefocust op het positieve aan een gebroken ei.

Net zoals Kroosje uit het ei kroop in het verhaal proberen de leerlingen dit in dans uit te drukken.

Doel van de activiteit:

Met deze activiteit willen we voornamelijk veerkracht ontwikkelen. De leerlingen komen tot rust door naar een gedicht te luisteren en doen nieuwe energie op.

Timing: 40 minuten

Domein(en): Muziek, dans, woord

Leeftijd: Eerder 4de leerjaar

Materiaalbeschrijving:

- Hoeslaken per kind

Geraadpleegde bronnen:

Brabant, H., Degeyndt M-T., De Greveleer, E., De Meyer, K. en Van Den Berge, M. (2008). *Dingen die je niet kunt zeggen*. Mechelen: Bakermat.

Gebruiksaanwijzing:

- 1) Voor deze opdracht kan er opnieuw vanuit de hoek met de eieren vertrokken worden. Hier zijn verschillende eieren terug te vinden (grote, kleine, gestippelde, gebroken,...) men gaat het best in op het gebroken ei want daar gaan we tijdens deze activiteit dieper op in.
- 2) Lees het gedicht voor:

'Geluk is
de hele dag

zweven in de tuin
een gat
in de lucht springen
en mijn hart voelen flitsen
door mijn lichaam

geluk is
uit een ei kruipen
van verlangen' (Florus Tack)

- 3) Voer een kort gesprek met de leerlingen:
 - Welke regel vind je knap gevonden?
 - Aan wat deed het je denken?
 - Kan je een activiteit beschrijven die jou gelukkig maakt?
 - Wat voel je als je gelukkig bent?
- 4) Alvorens de leerlingen uit het ei zullen kruipen, zullen ze eerst enkele andere opdrachten uitvoeren. Hierdoor zullen ze wennen aan het werken met een hoeslaken.
 - Opdracht 1: zet als leerkracht de muziek op. De leerlingen lopen rond in de klas en de hoezen liggen op de grond. Wanneer de leerkracht de muziek op pauze zet, kruipen de leerlingen zo snel mogelijk onder de hoes (in het ei) en vormen ze een standbeeld. Herhaal deze opdracht een drietal keer.
 - Opdracht 2: elke leerling neemt een hoeslaken en doet dit over zich. Ze zitten in een elastisch ei. Ze geraken er maar niet uit. Ze proberen een uitweg te zoeken door verschillende uitsteeksels uit te proberen want de leerlingen denken dat ze door de uitstekels wel uit het ei zullen geraken.
Bijvoorbeeld:
 - Een hoekige vorm aannemen.
 - Een ronde vorm met een uitstekende arm.
 - ...
- 5) Keer terug naar de laatste strofe van het gedicht. De leerlingen proberen deze in dans uit te drukken. Stel hierbij enkele vragen en geef de leerlingen eerst de tijd om even na te denken.
 - Hoe zou je in een ei zitten?
 - Hoe zou je eruit geraken?
 - Wat zou je doen als de schaal barst?
 - ...
- 6) Alle leerlingen gaan op de grond zitten. Ze gebruiken het hoeslaken als 'schaal' van het ei. Hier zullen ze uit kruipen.
Zet de muziek op en laat de leerlingen uit hun ei kruipen. Wanneer ze uit het ei gekropen zijn willen ze niets liever dan rondhuppelen van geluk.

Muziek naar keuze:

- Travelling van James Spiteri.
- River flows in you van Yiruma.
- Für Elise van Beethoven.
- Symphony No.10 in E Minor, Op. 93: II. Allegro van Dimitri Shostakovich, Royal Liverpool Philharmonic Orchestra en Vasily Petrenko.
- Piano Concerto No, 23 in A Major, K. 488: III. Allegro assai van Wolfgang Amadeus Mozart, François Chaplin, Jean-François Verdier en Orchestre Victor Hugo Franche-Comté.
- Serenade in G Major, K.525 "Eine kleine Nachtmusik":1.Allegro-Live van Wolfgang Amadeus Mozart, Australian Chamber Orchestra en Richard Tognetti.
- The Four Seasons – Concerto No.1 in E Major, RV 269 "Spring":I.Allegro van Antonio Vivaldi, Bela Banflavi, Budapest Strings en Karoly Botavy.
- Les jours tristes van Yann Tiersen.

Opdracht 3: Wanneer barst mijn ei?

Kadering ontwerp:

Link met het verhaal:

De link met deze opdracht is voornamelijk terug te vinden in het gebroken ei uit het verhaal.

Doel van de activiteit:

Het doel bij deze activiteit is het bewust worden van zaken die invloed hebben op zichzelf.

Dankzij deze opdracht denken de leerlingen na over zaken die een negatieve invloed hebben op zichzelf en over zaken die een positieve invloed hebben op zichzelf. Hierbij ontwikkelen we veerkracht.

Timing: 25 minuten

Domein(en): Beeld

Leeftijd: 3de en 4de leerjaar

Materiaalbeschrijving:

- Klappapier
- Kleurpotloden/stiften
- Papiertape

Geraadpleegde bronnen:

Van Bladel, L. (2011). 2de druk. *SOS Conflict: concrete werkvormen voor geweldloos opvoeden en begeleiden*. Sint-Niklaas: Abimo Uitgeverij.

Gebruiksaanwijzing:

- 1) Geef elke leerling een kladblad. Vertel hen dat ze daarop een groot ei moeten tekenen.
- 2) Vervolgens noteren de leerlingen aan de rand (in het rood) de dingen die hun ei laten barsten (bijvoorbeeld: iemand die tegen mij wil praten wanneer ik boos ben,...). De dingen die het ei het meeste laten barsten komen aan de rand. Verder werken we naar binnen toe.
- 3) Wanneer de leerlingen klaar zijn met de zaken die het ei laten barsten, denken ze na over zaken die de barsten beperken. Deze zaken schrijven ze op papiertape in het blauw (bijvoorbeeld: mijn hond kan mij kalmeren wanneer ik bang ben, een boek lezen, eens luid schreeuwen,...). Het kunnen verschillende dingen zijn. Dit bevestigen ze symbolisch op hun ei, om de barsten te beperken.
- 4) Vervolgens kunnen de prenten verzameld worden en opgehangen worden in de Snuiterhoek.